

Forslag til: Ændring af Forretningsorden for Inatsisartut (FM2015/148).

Forslag til: Inatsisartutlov nr. x af xx. xxx 2015 om ændring af landstingslov om økonomisk tilskud til politisk arbejde (FM2015/149).

Forslag til: Inatsisartutlov nr. x af xx. xxx 2015 om ændring af landstingslov om vederlag til medlemmer af landstinget og landsstyret m.v. (FM2015/150).

(Alle fremsat af Inatsisartuts Formandskab)

Forelæggelsesnotat

(Formanden for Inatsisartut)

1. behandling

Det er mig en glæde på vegne af Formandskabet for Inatsisartut hermed at fremlægge denne lovpakke bestående af i alt 3 forslag, som sambehandles.

Den foreliggende lovpakke er resultatet af proces, som påbegyndtes af det daværende formandskab straks efter dets tiltrædelse i marts 2013. Det nuværende, nye formandskab har fortsat dette arbejde efter sin tiltrædelse i december 2014.

Det overordnede formål med denne proces har været at tilsikre, at de bestemmelser, som regulerer Inatsisartuts arbejde, er tidssvarende og egnede til at sikre gode rammer om det parlamentariske arbejde. Denne målsætning udgjorde temaet for et seminar, som det tidligere formandskabs medlemmer gennemførte i februar 2014. Samme tema blev drøftet på et seminar for det nuværende formandskab i januar 2015. Den foreliggende lovpakke er direkte affødt af formandskabets drøftelser og beslutninger på disse seminarer.

Forslagene anses primært at regulere Inatsisartuts interne forhold, hvorfor en sædvanlig høring af offentligheden ikke har været anset som fornøden. I stedet har Formandskabet afsat længere end vanlig tid mellem forslagernes 1. og 2. behandling for at gøre det muligt at indarbejde eventuelle bemærkninger og ønsker, som måtte fremkomme fra de politiske partier i Inatsisartut under 1. behandlingen i Salen. Dette må i givet fald ske i form af et ændringsforslag til 2. behandlingen fremsat af det udvalg, til hvilket forslagene henvises.

Jeg vil i det følgende overordnet redegøre for lovpakkens hovedpunkter, idet jeg i øvrigt henviser til de fyldige almindelige bemærkninger, i hvilke der grundigt er redegjort nærmere for forslagenes enkelte dele og overordnede sammenhæng.

For det første foreslås, at det tydeliggøres, at det er aldersformanden, der på vegne af Inatsisartut nedsætter Udvalget til valgs prøvelse efter et nyvalg. Det foreslås samtidig præciseret, hvorledes de øvrige medlemmer af det midlertidige udvalg skal udpeges. De hidtidige bestemmelser har givet anledning til usikkerhed, hvilket hermed ændres.

For det andet foreslås det, at opgaverne for Udvalget for Forretningsordenen præciseres. Udvalget for Forretningsordenen vil udover den eksisterende opgave med at vedtage Inatsisartuts budgetter således særligt fremover få til opgave at fastsætte regler om Inatsisartuts hvervsregister, jfr. de nye regler herom. Endelig foreslås det, at Udvalget for Forretningsordenen fremover får til opgave at træffe beslutning om udvalgenes sagsområder, hvor dette måtte give anledning til tvivl.

For det tredje foreslås det, at Inatsisartut ophæver den eksisterende hjemmel til, at Formandskabet, hvor særlige forhold gør sig gældende, kan indstille, at der vælges 7 medlemmer til et udvalg. Jfr. den hidtidige bestemmelses ordlyd og formål var det ikke meningen, at den skulle benyttes til permanent at hæve antallet af medlemmer i et eller flere udvalg, og det tidligere formandskab vurderede, at ulemperne ved ordningen oversteg fordelene. Det tidligere formandskab pegede således på, at ordningen indebar en forøgelse af det samlede antal udvalgspladser, som medlemmerne af Inatsisartut skal besætte, og at en stor del af Inatsisartuts medlemmer derfor får sæde i flere udvalg. Dette gør ikke bare det enkelte inatsisartutmedlems arbejdsbyrde større, men indebærer også, at det under samlingerne bliver vanskeligere at finde tidspunkter, hvor alle medlemmer af et udvalg har mulighed for at deltage i et møde. Dette medfører, at flere udvalgmøder må placeres om aftenen eller i weekender, hvilket ikke er familievenligt. Ligeledes har 7-mandsudvalgene gjort det sværere i praksis at gennemføre udvalgsrejser og presset udvalgenes rejsebudgetter. Det nuværende Formandskab er dog ikke endeligt afklaret i denne sag, og skal derfor opfordre til, at partierne grundigt overvejer dette spørgsmål med henblik på den efterfølgende udvalgsbehandling. Formandskabet skal i den forbindelse opfordre til, at det overvejes, hvorvidt særligt Finans- og Skatteudvalgets opgaver som tidligere med fordel kan deles ud på hhv. et Finansudvalg og et Skatte- og Afgiftsudvalg.

For det fjerde foreslås en kodificering af den hidtidige praksis for personlig supplerung i udvalgsarbejdet, hvorefter der alene gives meddelelse herom til Inatsisartuts administration. Det anses således som ufornuddent, at Formandskabets forhåndsgodkendelse skal indhentes hertil.

For det femte foreslås det, at der gives udvalgene en formaliseret ret til at kræve, at Naalakkersuisut skriftligt besvarer et udvalgsspørgsmål. At udvalgsspørgsmål sædvanligvis besvares skriftligt har hidtil været forudsat i forretningsordenen uden at være formelt nedfældet. Bestemmelsen affattes således, at Naalakkersuisut samtidig gives mulighed for at begrænse et udvalgs adgang til oplysninger, hvis væsentligt stærkere offentlige eller private interesser, såsom hensynet til rigets sikkerhed, taler derfor. Jeg skal for god ordens skyld understrege, at der med bestemmelsen ikke søges skabt en yderligere begrænsning i fh.t. udvalgenes i dag gældende rettigheder. En begrænsning af et udvalgs adgang til oplysninger vil forudsætte særdeles tungtvejende grunde, såsom f.eks. hensynet til rigets sikkerhed, og et afslag på oplysninger skal derfor begrundes grundigt skriftligt, og det skal oplyses, hvilke oplysninger, som man har fundet det nødvendigt ikke at afgive over for udvalget. Bestemmelsen afskærer ikke Inatsisartut fra at gøre et politisk ansvar gældende over for et medlem af Naalakkersuisut, såfremt Inatsisartut ikke er tilfreds med et Naalakkersuisut-medlems oplysninger over for et udvalg, hvorved risikoen for misbrug af bestemmelsen begrænses.

For det sjette foreslås det, at udvalgenes pligt til at afgive betænkning ophæves. Dette er tænkt som en styrkelse af udvalgenes muligheder for selv at prioritere arbejdet med de forslag, der af udvalget anses som de politisk væsentligste eller mest påtrængende. Endvidere vil udvalgene kunne vælge slet ikke at prioritere forslag, der af udvalget anses som udsigtsløse, hvorved de begrænsede ressourcer, der er til rådighed for udvalgsbehandlingen, kan prioriteres til forslag, som rent faktisk vil kunne blive vedtaget. Ændringen vil i sidste ende således kunne virke fremmende for god lov kvalitet. Et forslag, som er henvist til behandling i et udvalg, vil fortsat ikke igen kunne behandles i Salen, førend det pågældende udvalg har afgivet betænkning. Det nuværende Formandskab har i sine drøftelser af dette delelement været enige om, at det henset til den stigende forslagsmængde og forslagernes generelt øgede kompleksitet er nødvendigt at gennemføre tiltag for at lette presset på udvalgsarbejdet. En bekymring, der har været rejst, er imidlertid, om ordningen vil kunne blive misbrugt at flertallene i udvalgene til generelt at afvise behandling af mindretallenes forslag, hvilket naturligvis ikke er meningen. Formandskabet skal på denne baggrund opfordre til, at partierne grundigt overvejer dette spørgsmål og dette delelement af forslaget med henblik på den efterfølgende udvalgsbehandling.

For det syvende foreslås det, at der fremover indføres en egentlig sontring imellem ”samråd” og ”orienteringsmøder” i forretningsordenen, hvorved forretningsordenen afspejler den egentlige praksis. Terminologien tilpasses i overensstemmelse hermed.

For det ottende foreslås en modernisering af forespørgselsdebatterne. Formandskabet ønsker, at disse bliver mere løsningsorienterede, end det hidtil har været tilfældet. Det foreslås derfor, at det bliver obligatorisk at ledsage et forslag til forespørgselsdebat af en Inatsisartutudtalelse, idet formandskabet anser konstruktionen med Inatsisartutudtalelser for generelt vellykket. Det

foreslås samtidig, at forespørgselsdebatter skal kunne indleveres løbende under samlingerne med henblik på at blive dagsordenssat i Salen i løbet af kort tid, sædvanligvis formentlig omkring en uge efter indlevering. Hermed er det ønsket, at forespørgselsdebatterne i højere grad kan tage udgangspunkt i aktuelle samfundsspørgsmål, end den hidtidige ordning, hvor en forespørgselsdebat i visse tilfælde først kan forventes forhandlet i Salen 3 måneder efter indleveringen til Inatsisartut.

For det niende foreslås det, at ethvert forslag, dog undtaget forslaget om Godkendelse af Landskassens Regnskab, som ikke er endelig vedtaget ved Inatsisartutårets slutning bortfalder uden videre. Formålet med denne del af forslaget er, at Inatsisartuts arbejde ved årets begyndelse ikke skal være belastet af en række ældre forslag, som er uden udsigt til vedtagelse, eller som blot ikke nyder tilstrækkelig politisk interesse til at blive fremmet. Dette del-forslag skal således ses i formålmæssig sammenhæng med forslaget om at ophæve udvalgenes pligt til at afgive betænkninger med henblik på at fremme udvalgenes selvstændige muligheder for at prioritere deres ressourcer. Et forslag, som er bortfaldet, vil skulle genanmeldes, såfremt forslagsstiller fortsat måtte ønske at fremme forslaget i Inatsisartut. Det er dog absolut ikke hensigten, at der herefter skal gennemføres en samlet fornyet 1. behandling med forelæggelses-/svarnotat og ordførerindlæg. Såfremt et forslag, der ellers står til at bortfalde, skal opretholdes i det kommende Inatsisartutår kan det ske på en af to forskellige måder. Enten skal forslagsstiller senest på fristdagen inden samlingen give besked om, at forslaget ønskes opretholdt. Eller også skal det udvalg, til hvilket forslaget er henvist, give besked til Formandskabet om, at forslaget ønskes opretholdt også i det kommende Inatsisartutår. Det sidste vil ikke medføre en øget arbejdsbelastning for udvalgene, idet udvalgene allerede i dag rutinemæssigt ansøger Formandskabet om at udsætte udestående behandlinger af henviste lov- og beslutningsforslag til senere samlinger, hvor udvalget finder behov herfor.

For det tiende foreslås det, at den hidtidige praksis, hvorefter redegørelsen for dagsordenen ikke forhandles i Inatsisartut afspejles i de eksisterende bestemmelser i § 43, således at mødelederen fremover gives en mulighed for at kunne ændre på rækkefølgen af dagens dagsordenspunkter samt helt lade et punkt udgå af dagens dagsorden. Dette vil konkret fordre, at der forinden mødets begyndelse er rettet en henvendelse til mødelederen herom.

For det elvte foreslås det, at den eksisterende parlamentariske praksis for ordførernes talerækkefølge kodificeres i forretningsordenen.

For det tolvte foreslås det, at det indtil nu frivillige hvervsregister gøres obligatorisk. Dette sker som en del af en generel målsætning om at skabe transparens i fh.t. Inatsisartuts arbejde. Ændringen vil som udgangspunkt ikke være af betydning for den overvejende andel af medlemmerne, der i forvejen har indgivet oplysninger til hvervsregistret på frivillig basis. En obligatorisk ordning uden en sanktionsbestemmelse vil dog ikke være meningsfuld, og det

foreslås derfor også, at der ikke udbetales mandattilskud til partier for hver fulde måned, et medlem af partiet ikke har indgivet oplysninger eller åbenbart fejlagtige oplysninger til det obligatoriske hvervsregister.

For det trettende foreslås ét samlet nyt regelsæt om medlemmernes orlov og midlertidige fravær. Bestemmelser herom har hidtil været spredt over flere forskellige regelsæt, og administrationen af disse bestemmelser har i vidt omfang beroet på den til enhver tid gældende praksis i formandskabet. Det nye samlede orlovsregelsæt anses således som bedre egnet til at skabe klarhed om medlemmernes muligheder, rettigheder og pligter indenfor dette område, hvilket har været savnet af medlemmerne i en årrække. Formandskabets opgave vil herefter alene bestå i at administrere disse bestemmelser, idet denne opgave i relevant omfang påregnes uddelegeret til administrationen, hvorefter formandskabet vil fungere som klageinstans i de tilfælde, hvor et medlem ønsker at påklage f.eks. et afslag på orlov eller fravær. Med det nye og forhåbentligt klarere regelsæt er det forhåbningen, at sådanne sager kun rent undtagelsesvist vil forekomme.

For det fjortende foreslås det, at den hidtidige praksis med længere taletider ved behandling af finanslovsforslag og forslag til landskassens regnskab kodificeres, således at partierne og Naalakkersuisut fremover ikke nødsages til at søge om længere taletid ved behandlingen af disse forslag. Samtidig foreslås som noget nyt egentligt fastlagte taletider ved behandlingen af mistillidsvota.

For det femtende kodificeres den hidtidige fortolkning af loven om tilskud til politisk arbejde, hvorefter det alene er partier, som på valgdagen opnåede repræsentation i Inatsisartut, der er berettigede til at modtage grundtilskud. Partier, som i løbet af valgperioden opnår repræsentation ved udspaltning fra eksisterende partier, vil således alene være berettigede til at opnå mandattilskuddet. Formandskabet har vurderet, at den hidtidige fortolkning af loven bør tydeliggøres i loven, idet den flere gange har givet anledning til forespørgsler. Endvidere finder formandskabet, at medlemmerne fortsat ikke bør have et økonomisk incitament til at forlade deres eksisterende partier.

For det sekstende foreslås det, at der indføres en modregningsadgang, således at Inatsisartut kan beslutte at foretage modregning i partitilskud, for udgifter, der er afholdt på partiernes vegne. Bestemmelsen, der primært må anses som forebyggende, tænkes særligt at kunne finde anvendelse i de tilfælde, hvor et parti bevidst måtte undlade at efterleve sine forpligtelser om f.eks. aflevering af materiale til Inatsisartut i forventning om, at Inatsisartuts formandskab efterfølgende vil føle sig tvunget til at tilsikre materialets udarbejdelse eller færdiggørelse med henblik på at sikre den nødvendige fremdrift i Inatsisartuts arbejde.

Som det syttende og sidste punkt foreslås det, at der rettes en lovteknisk fejl i § 6 i Vederlagsloven. Denne rettelse medfører ingen ændring i lovens indhold i øvrigt.

Afsluttende skal jeg udtrykke, at jeg håber, at partierne vil tage godt imod den forelagte forslagspakke, som er resultatet af en ganske stor arbejdsindsats og mange drøftelser. Når det er sagt, finder jeg dog også anledning til at bemærke, at nærværende forslagspakke skal opfattes som et forhandlingsoplæg, hvorfor jeg skal opfordre partierne til konstruktivt at vurdere hver enkelt del af forslagspakken. I den forbindelse skal jeg ikke mindst opfordre partierne til at vurdere, hvorledes Inatsisartuts forretningsorden, regelsæt og arbejdsgange kan indrettes på en måde, som er i harmoni med de ofte udtalte målsætninger om at tilsikre en familievenlig arbejdsplads for både parlamentarikere og staben. Såfremt der kan skabes parlamentarisk enighed herom, ser Formandskabet gerne relevante ændringsforslag fremmet til 2. behandlingen.

Med disse bemærkninger overgiver jeg forslaget til Inatsisartuts velvillige behandling.